

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEHOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Kr. 6.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 200. — ZA INOZEMSTVO Kr. 400.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 24.

Šibenik, 3. srpnja 1923.

God. III.

POREZNA PLJAČKA.

Odmjerenje poreza na ratni dobitak proizvelo je pravu konsternaciju u svim našim privrednim krugovima: kod težaka, trgovaca obrtnika svake struke. U naslov ratnog dobitka udareni su ogromni iznosi, ogromni, nerazmjerni, nemogući! Ima mnoštvo slučajeva, gdje ljudi, kad bi prodali sebe, porodicu i sve, što imaju, ne bi mogli da plate nametnuti im porez.

To više nije oporezovanje državljanina, nego nešto sasvim drugo. Savjest se građanina ne bi bunila proti takvom postupku, kad bi se zbilja radilo o ratnom dobitku, jer je pravedno, da sa takav dobitak također optereti. Mi ovdje ne uzimljemo u zaštitu one, koji su se ratnim dobitkom zbilja obogatili. Ovakvi se i ne tuže niti trebaju čije zaštite. Ustajemo proti silnoj nepravdi, što se opterećuju ljudi, čiji dohodci ne dostaju, da namire niti najnužnije potrebe njihove obitelji, ljudi, koji nijesu ni za paru povećali svoju predratnu imovinu, ljudi, čija je privreda spala na ništa te se moraju još da duže. Ustajemo proti nepravdi, kad se nekima, kojima je rad omogućio, da se ekonomski još kako-tako drže na površini, prišavaju nepostojeći, fantastični dobitci, te im se udara porez, koji ih mora da potpuno uništi. U tome nema ni mjere ni razbora: tko bi mogao da plati deset, od njega se traži da plati hiljadu!

Osim toga baza odmjerenja ratnog poreza ovdje u Šibeniku nije ratni dobitak, nego **ratni gubitak**. Težak, trgovac i obrtnik dnevno propada, ali on je po argumentaciji porezne vlasti sve jednako ratni dobitnik. Evo kako: Težak je prije rata imao 30 hekta vina vrijednosti 720 K. Kasnije je imao isti prihod, koji radi propadanja vrijednosti novca sad vrijedi 48.000 kruna. Eto, to je za našu poreznu vlast ratni bogataš, a uistinu nije nego sirotinja, koja dnevno upada u sve to veći dug. Tu je izopačen smisao i svrha poreza na ratnu dobit, jer novac nije danas stalno mjerilo vrijednosti.

Porez na ratni dobitak za 1919. i 1920. godinu protuzakonito se razrezuje u krajevima, koji su bili okupirani od tude vlasti, jer dotični zakon svojedobno ovdje nije mogao da bude proveden ni za ove krajeve proglašen. Naknadno uvođenje ovoga poreza nakon evakuacije samom odlukom izvršne vlasti nije nego teška povreda međunarodnog prava, kao i velika nepravda i uništenje ovoga kraja. Prilike upogled vrijednosti novca, kao i sve druge prilike ekonomskog života bile su ovdje sasvim različite od prilika u drugim krajevima, koji nijesu imali nesreću, da dođu pod tuku okupaciju, i u kojima se od sloma unaprijed normalno razvijalo i pitanje valute i ekonomski život. Stoga je

svojedobno oporezovanje u neokupiranim krajevima moglo slijediti po nekom više ili manje sigurnom kriteriju, jer je u vrijednosti novca imalo ipak neku stvarnu podlogu. Zato i nije bilo velikih tužaba.

Međunarodno pravo uopće, kao i međunarodni ugovori ne dopuštaju, da se novi porezi protegnu unazad, na doba, kad je jedan kraj stajao pod drugim suverenitetom i kad je plaćao ili morao da plaća poreze po tada postojećim zakonima. Protegnuće jednog poreza unazad protivi se uopće i svakom pravilu poreznog zakonodavstva, jer je to priznata nepravda i umet poreznika, koji u svojoj ekonomiji, u svom poslu mora da prethodno računa sa svim izdacima, sa svim porezima i prema njima se ravna, prema njima određuje cijene svojih proizvoda, smanjuje poslovanje, nameće sebi ograničenja i t. d. Ovo sve ne može da čini, ako mu porezi nijesu poznati. Nenadnim, retroaktivnim nametanjem novoga poreza on gubi svoje ekonomsko ravnoješje i propada, kao što će propasti bezbroj naših težaka, trgovaca i obrtnika, ako bi ostali na snazi traženi ogromni iznosi poreza, koje sav Šibenik ne može da plati.

Da se ovdje radi o povredi međunarodnog prava, dokaz nam je i okolnost, što je pitanje poreza u okupiranim krajevima bilo predmetom ugovaranja između naše države i Italije. Očividno kod nas ministar financija ne zna, što radi ministar izvanjskih posala! Radi ove nesređenosti naša država upada u česte neprilike. U konvenciji u Rimu 23. listopada 1922. sklopljenoj na temelju rapalskog ugovora između nas i Italije, članak 43. predviđa, da se ima pristupiti sporazumu u pogledu likvidacije poreza u krajevima, što su nam pripali po rapalskom ugovoru. U tu svrhu ima se odrediti posebna komisija, koja će pretresti i riješiti ovo pitanje. Obje ugovarajuće države hoće da se izbjegne dvostrukom oporezovanju, hoće dakle, da se ne nanosi nepravda poreznicima. Što znači likvidacija poreza? Ne može drugo da znači, nego da porezi do svršetka okupacije imaju pripadati okupatornoj vlasti. Komisija, koja ima da stvori ugovor o likvidaciji poreza, nije se još sastala, i ne možemo da predvidimo njezina rješenja. No u istoj konvenciji u članku 21. br. 9 izričito se kaže glede **pokrajinskih nameta**, da će ovi nameti, **bilo da su isplaćeni bilo da su zaostali**, do svršetka okupacije pripasti onoj državi, gdje se nalazio poreznik ili porezni objekt. Po tome se vidi da se iz obzira na međunarodno pravo i na obveze, koje smo prihvatili s Italijom, nije smjelo jedan novi porez protegnuti unazad, na razdoblje okupacije. To je,

kako rečeno, povreda prava, a svijet će to tumačiti i kao nedolično izrabljivanje i mučenje pučanstva, koje je i onako mnogo trpjelo pod okupacijom. Ovo nametanje i pobiranje novoga poreza za 1919. i 1920. znači pobirati ga za Italiju, znači zaplesti odnošaje i izložiti se svijetu novom odnožnošću.

Sve ovo bi vrijedilo, da je porez pravedno odmjeren, a kamo li, kad je odmjeren nepravedno, pretjerano do nemogućnosti, do propasti poreznika, koji su ovih dana kao one-

sviješteni te Šibenikom odjekiva krik očajnika!

Ovo pitanje mora da se uredi! Mora da se odustane od utjeranja ovog drakonskog nezakonitog poreza! Neka ministarstvo financija samo pogleda razrez poreza malim i srednjim privrednicima, pak će naći svote od 10 20, 30, 100 hiljada dinara! Treba da pošalje amo svoga delegata, da sve pomnjivo izvidi. Ne smije čitav jedan kraj da dugo drži u ovako očajnom stanju. Po srijedi nijesu samo interesi pojedinaца, nego u prvom redu visoki državni interes.

Težaki minimum zemlje.

U prijedlogu zakona o dvanaestinama za srpanj, kolovoz i rujna za čitavu državu proširuje se zakon Kraljevine Srbije, kojim se težaku osigurava „minimum“ blaga, alata i zemljišnog posjeda, to jest onaj najmanji dio, koji je neophodno nuždan za njegov opstanak.

Prema tome zakonu izuzeti su iz ovrhe za privatne dugove: „jedan plug, jedna kola, dva vola ili dva bivola ili dva tegeća konja, kobila sa ždrijebetom do godine dana, krava ili bivolica sa tetelom, odnosno bivolčetom do godine dana, deset ovaca, pet svinja, pet koza, motika, sjekira, budak, kosa i toliko hrane, koliko je za težaka, porodicu i stoku potrebno do nove hrane“.

Što se tiče zemljišnog posjeda, izuzeti je iz ovrhe: „pet dana zemlje, računajući dan na 1.600 četvornih hvati, bila zemlja čista, pod gorom, voćem ili vinogradom, zajedno sa neobratim njenim plodom. Isto tako i kuća sa zgradama i placem do jednog dana oranja“. Dalje zakon određuje, da ni sam težak ne može da to proda ili ma kojim načinom otudi. Ako bi težak imao više od 5 dana zemlje, on ima pravo da odredi, koja će mu se zemlja prodati. Oslobođenje gornjeg „minimuma“ od ovrhe ne vrijedi, kad se radi o naplati poreza i drugih dažbina te o izvršenju kaznenih osuda. Ako bi težak zbog elementarnih slučajeva trebao novaca za težačke potrebe, može da se zaduži samo kod „javni kasa“. No ni u ovom slučaju ne može da zaduži dva dana zemlje i kuću sa placem.

Ovo je sadržaj odredbe zakona, koja po prijedlogu ima da se protegne i na Dalmaciju. O ovom prijedlogu raspravljalo se prošlih dana u Narodnoj Skupštini, koja ga je prihvatila. No po novinski vijestima nije još poznato, je li taj prijedlog bio primljen u cjelini ili sa kakvim izmjenama ili dopunama.

Da se težaku osigura „minimum“ zemlje, blaga i alata, to je davna socijalna potreba, osobito u krajevima, gdje ljudi preveć troše, gdje se lakomno zadužuju, stoga bivaju izrabljivani, pa na kraju napuštaju rođenu

grudu, na koju dolazi i naseljuje se tudin.

Nego kako mnoge dobre stvari imaju i svoju lošu stranu, tako je i ovdje slučaj, a to zato, jer se postupalo sasvim površno. Zakon je morao da bude pomnjivo i u potankostima izraden izevši u obzir napredak vremena i zakonodavne prilike, kao i pravne ustanove pojedinih krajeva. To se sve nije učinilo, nego se na prosto na čitavu državu protegla jedna nepotpuna odredba od nazad 70 godina, koja je prema tadašnjim prilikama Srbije mogla da bude dovoljna. No sad nije više dovoljna ni za Srbiju ni za nas, tako da je s pravom mogao kazati u Nar. Skupštini nar. poslanik dr. Hohnjec, da ta odredba nije spasila nijednog težaka u Srbiji, pa ne će ni kod nas. Mi imamo zemljišnik, imamo hipoteke na cijelom imanju ili na jednom dijelu, imamo simultanih hipoteka, imamo pravnu ustanovu „dobre vjere“ u zemljišnik i t. d. Sve to danas gubi svoju vrijednost, kad se tiče težaka, koji ne će moći da proda niti će tko htjeti da kupi ni komad zemlje radi neizvjesnosti i bojazni, da se ne bi ogriješio o „minimum“ posjeda i da kupoprodaja ne bude proglašena ništetnom. Trebalo je stvoriti bar odredbu, da se zabilježi u zemljišnik, koje zemlje, po volji težaka, spadaju u taj „minimum“. Ovako će se težaka uplesti u bezbroj parnica. Samo bolje stojeći težaci moći će odsad da napreduju i da nađu kredita za investicije. Siromašniji će ostati puka raja bez kakve mogućnosti da se podignu.

Moralo se također uzeti u obzir, da je ovom odredbom uopće smanjena kreditna snaga težačkog staleža, dapače da je za ogromnu većinu malih težaka sasvim uništena. Stoga je trebalo da se najprije stvore one „javne kase“, gdje će manji težak moći, kako zakon predviđa, da dignu zajam u teškim potrebama. Moralo se odmah urediti pitanje tako zvanog težačkog kredita, pak, kada se sve to uredilo, onda tek stvoriti potpuni zakon o zaštiti toga „minimuma“ posjeda. Ovako se radilo bez temelja, a i bez glave!

Atentat na Pašića.

27. pr. mj. u času, kad se predsjednik vlade g. Nikola Pašić vraćao u automobilu iz Narodne skupštine, ispalio je Mihajlo Raić, bankovni činovnik iz Beograda, na automobil šest revolverskih metaka. Svi su hici promašili osim jednoga, koji je lakše ranio g. Pašića u ruku. G. Pašić ozljeđen je također u lice komadima stakla sa prozora automobila, koji se razletio od hitaca. Atentator je odmah uhvaćen i predveden kroz masu svijeta, koja ga je htjela linčovati, na upravu grada.

Beogradska čokorilovačka štampa, kao uvijek, htjela je da i ovaj atentat izradi u svoju korist. Već se govorilo u beogradskim novinama o političkom atentatu, o revolucionarnom odboru, a u sve to miješale su se osobe i stranke iz revizionističkoga bloka. Međutim se ispostavilo da je atentator abnormalan čovjek, koji je taj atentat počinio u neubrojivom stanju ili bar iz svojih čisto privatnih motiva, na veliku žalost beogradskih čokorilovaca.

Štrajk pomoraca i prehrana Dalmacije.

Tim, što su trgovački parobrodi obustavili saobraćaj, došla je u pitanje i prehrana naše pokrajine. Krušna se hrana dovaža po moru iz Bakra ili iz Metkovića. Taj je promet sada obustavljen. U zemlji nema zaliha za duže vrijeme, pak ćemo potrajati li štrajk, doći u pretežak položaj. Red je toga, da se vlasti maknu, te posteduju, da se izgadi ovaj spor između brodovlasnika i pomoraca, a dotle neka se navrijeme pobrinu, da uzdrže kontinuitet dovoza hrane bilo sa brodovima ratne mornarice bilo sa rekviriranim brodovima. Zemlja se ne smije ostaviti bez kruha.

Sada se najbolje vidi, koja nam je nepravda i šteta nanesena time, što nije dovršena Lička željeznica, koja bi nas spojila s unutrašnjostju. Nema države na svijetu, koja u četiri pune godine ne bi bila dovršila dogradnju jedne tako važne pruge.

Iz katoličkoga svijeta.

Novo katoličko akademsko društvo u Beogradu osnovano je prošlih dana. Pravila su mu napokon poslile duga zavlčenja odobrena od

sveučilišne vlasti. Društvo se zove: Jug. kat. akad. društvo sv. Cirila i Metoda. Sadašnja mu je uprava: Predsjednik O. Toma Tomašić, cand. phil. potpredsjednica Sidonija Selgradova, stud. med.; tajnik Josip Zaninović, stud. inr.; blagajnik Luka Krstinić, stud. agronom.; knjižničar i gospodar Pavle Urankar, stud. phil.; revizor Dr. Janko Golias, stud. iur. Novom društvu želimo najbolji uspjeh!

Nova uprava „Pavlinovića“. Jug. kat. akad. prosvj. društvo „Pavlinović 25. VI. t. g. održalo je svoju redovitu godišnju glavnu skupštinu u Ljubljani. Izabrana je slijedeća nova uprava: Predsjednik Ivan Vlatko-Bučić, stud. theol.; potpredsjednik Jakov Herceg, stud. phil.; tajnik Ivan Semencić cand. iur.; blagajnik Ivo Sandri, stud. theol.; knjižničar Antun Baranović, stud. theol.; odbornici Antun Matacin, stud. theol.; i fra Alfonso Kosović; revizori gdica Tonka Gvozden, stud. phil. i Jakov Hure, cand. iur.

Naši dopisi.

Konjevrate, 29. lipnja.

Velikodušan dar iz Amerike. Ljubav našega naroda prema vjeri i domovini očituje se u mnogo prigoda, pa za primjer drugima iznijet ću ovdje jedan, koji pokazuje naša braća Hrvati, nastanjeni u Americi (P. O. Bosc 334, Gary, Indiana).

Potpisani se obratio pred mjesec i po svakomu župljaninu iz ove župe za kakav milodar u svrhu nabave dvaju novih zvona i popravak crkve. Marni sakupljač Toma Mrndže nekidan posla D. 9000 (devet hiljada dinara) uz lijepo popratno pismo, te me zahvalnost sili, da im svima ovdje javno zahvalim. Milo mi je, da to šalje skup radnika, koji su poštenim i ustrajnim radom zavrijedili, da im se svatko divi i da se u nje ugleda.

Darovatelji su slijedeći: 1. Rak Filip iz Dubrave D. 1500; 2. Labor Mate iz Goriša D. 1450; 3. Mrndže Toma iz Konjevrate D. 900; 4. Rakić Jerko iz Pakovasele D. 545; 5. Djaković Mile iz Goriša D. 500; 6. Slavtca Mile iz Bilica D. 500; 7. Krnić Marko iz Konjevrate D. 500; 8. Djaković Nikola iz Goriša D. 455; 9. Krnić Andrija iz konjevrate D. 450; 10. Rak Stipiša iz Dubrave D. 300; 11. Bilčić Josu iz Pakovasele D. 270; 12. Čogelja Ivan Markov iz Konjevrate D. 200; 13. Zoričić Ivan iz Pakova-

sela D. 200; 14. Radelja Stipan iz Pakovasele D. 200; 15. Lucijić Marko iz Pokrovnika D. 180; 16. Maričić Jakov iz Mirlovića D. 180; 17. Nakić Stipan iz Radonića D. 110; 18. Radić Ivan iz Marine D. 110; 19. Jakelić Filip iz Pakovasele D. 90; 20. Matanić Božo iz Like D. 90; 21. Matanić Marija ž. Bože iz Like D. 90; i 22. Matanić Eva kći Božina D. 180.

Dok ovdje iznosimo njihova imena milo mi je, da ih među njima ima i izvan ove župe rođenih, koji na slavu Božju i čast sv. Ivana poslaše lijepe darove. Dok imamo ovako požrtvovnih ljudi, ne bojim se, da će stradati ni naša domovina ni pojedino selo, pa neka im je ispred mojih župljana hvala, a od Boža plata! Ugledali se u nje i drugi!

O. Metod Ramljak, župnik.

Gradske vijesti.

Vidovdanska proslava. Svi dućani su čitav dan bili zatvoreni, radnje obustavljene, a grad okičen zastavama. Ujutro su bile svečane službe Božje za poginule junačke borce za vjeru i domovinu: najprije u Stolnoj Bazilici, a zatim u pravoslavnoj crkvi, kojima su prisustvovali predstavnici mjesnih vlasti i društava. U Stolnoj Bazilici obavio je službu Božju — u odsutnosti presv. biskupa — dekan kaptola Msgr. Gojanović.

Na blagdan sv. Ćirila i Metoda, velikih slavenskih apostola, u četvrtak 5. ov. mj., u Stolnoj Bazilici sv. Jakova u 10 sati prije podne bit će svečana glagolačka sv. Misa, pak se pozivlje građanstvo i društva, da joj u što većem broju prisustvuje. Uvečer mjesno Okružje H. K. N. Saveza u prostorijama „Badžane“ u 7 sati večer priređuje predavanje o Apostolatu sv. Ćirila i Metoda, na koje pozivlje sve svoje članove i članice svih mjesnih kat. društava. — Preporuke se građanstvu, da na ovaj naš narodni blagdan svoje stanove i dućane okiti narodnim zastavama i sagovima te za vrijeme sv. Mise zatvori dućane.

O euharističnom kongresu u Zagrebu diecezanski odbor na ravnanje svim učesnicima javlja slijedeće: 1. Iz Šibenika će se putovati 16. kolovoza uvečer. Ministarstvo saobraćaja odobrilo je polovičnu vožnju na željeznicama, a Jadranska Plovidba na

parobrodima. 2. Svi, koji žele prisustvovati na Kongresu, neka se najdalje do 10. ov. mj. prijave Biskupskoj Kuriji u Šibeniku, kod koje će opet 1. kolovoza doći, da prime legitimaciju i uplate za nju 10. din. 3. Kod prijave valja izjaviti, da li se referira na zajednički stan, i prenoćište, za koje se ništa ne plaća, ili na pristojni sobu sa 2 kreveta, za koju treba unaprijed platiti od 50—100 dinara za svaki dan. 4. Tko referira na pristojnu hranu u Zagrebu (jednostavni objed: juha, govedina s prikuhom i kruhom za 13 din, pečenka s salatom 10 din.) treba da odmah kod prijave uplati 23, dotično 33 din. za svaki dan.

Proslava Dana Katoličke štampe. I ovom se prigodom moglo ustanoviti, kako je sve življa vjerska i katolička svijest naših građana hvala lijepom broju članova i članica novoosnovanih katoličkih društava i njihovoj blagotvornoj, sve većoj aktivnosti u našem gradu. U jutro se po svim crkvama propovijedalo o dobroj štampi, te za nju sakupljali milostinjia. I po gradu su se sakupljali dobrovoljni doprinosi, u čemu su se osobito istakle članice pomlatka „Zore“. Mjesno Okružje Hrv. Kat. Nar. Saveza za sve svoje i članove i članice mjesnih kat. prosvjetnih društava priredilo je uvečer svečani sastanak u prostorijama „Badžane“. Sastanak je otvorio predsjednik Okružja kanonik Msgr. Mirić vatrenom riječju pozivljući sve prisutne, da budu širelji i apostoli dobre katoličke štampe, koja će mnogo doprinijeti oživotvorenju konačnog cilja katoličke akcije: obnovi domovine na temelju vjernih Krstovih načela. Lijepa, zgodna i alegorična pjesma Gavra Kostelnika „Prorok“, koju je savršeno i živo, s čuvstvom i razumijevanjem, deklamirala Marija Juričević, uč. V. razr. gimn., svima prisutnima se jako svidjela. Tajnik Okružja dr. Ante Živković održao je lijepo, učeno i pregledno predavanje o Važnosti i značenju katoličke štampe. Program sastanka je upotunio tamburaški zbor članova mjesne organizacije jug. kat. nar. daštva, koji je po vrsnim vodstvom svog učitelja bank. čin. g. Antuna Šperande po prvi put u većem broju nastupio i odsvirao savršeno nekoliko lijepih komada na opće zadovoljstvo svih prisutnih. Iza sastanka slijedilo je predavanje izložbe katoličke štampe, (knjiga, novina i časopisa), koja je

.. PODLISTAK ..

Izložba slikara Rakamarića.

(Kona)

Karikature.

Rakamarić ima oko, da vidi smješnost, gdje je drugome sakrivena. Njegov je pak posmjeh — karikatura. No on študira, prije nego se nasmije, a time pak nikoga ne vrijeđa. On ne karikira narav, nego ono duševno raspoloženje jedne osobe, koja se sama učinila smiješnom. To će umjetnik pokazati sa par crta i stvar je gotova.

„Niko Longo“ (dugi) orijaškim nogama grabi put. Na ramenu mu, dakako, štap, pod širokom „špančerom“ nešto su zapazile njegove oči i pružio je nos. Pardon, karikatura je baš bez nosa i vi po volji zamišljate komadinu. — Liječnik B. Ugojen, šaka šiljaste brade, obligatna tanka cigara, nad nosom su očali, ali fale oči. — Mrki potezi mršavoga lica, ali fini nos. Štap. Pitate ga: Prečasni, bi li ga bubnuli? — Gosp. L. tip engleski, čelo ogroman oblak, vrat debeli, debeli. Dobričina. — Njegov

brat „Caruso“ u zanosu vidi dvije note. — S. I. Njegovo lice (čini se) ne smije se od godinā. Izgleda kao zidovi legendarnog Skadra. — Jedna lineja od vrata do nogu, kao napeti luk. Mrke obrve mrke duše. Nije li to ministarska poza? — Vječni student, „stara kuća“, naš Pero. Šibenčanin, koji u Šibeniku vazda „konvertiška“ dubrovački. Ne znaš, koji mu češalj gladi kosu, ali pogadaš kako su došle točkice na nosu. — Bježte s puta! valja se kolosalno debeli K: Nosi zamotane 52 igraće karte. I ako je za tren ostavio zeleni sto, nije debelu cigaru. — Slikar E. Vidović sa tankim šeširo, koji pada na bujne kose kao u „nazarena“. Oštra bradica. Gleda li morske boje ili pečenku? — Predsjednik S. Lice, tvrda daska. Oči bodu žrtvu na optuženičkoj klupi. Sad će ispod brka reći: U ime Nj. V. — Nekoć poglavar P. Ako je danas činovnik iscijedeni limun, što je pak stari pensionirac? Ima bar pravo — napeti nos! No ima mladi tip sa istim slovom P. Malen, okretan, rekao bih svagdje segne rukom i lukavošću. Razumije se, ne može biti taj čovjek bez nosa. No

što je vama zato, kad i on „po srpsku se smeje“? — Tako isto, što ga vi imate proti „slonovskom“ smijehu prve ličnosti u gradu? — Također nema nitko ništa protiv „gospodice od malarije“, osim valjda proti njezinom zelenom šeširu. — Svud je „grosso e tondo“. Točkice na bradi, kao zvijezde na nebu. Pod pazuhom vječni kišobran sa rastrganim žicama. Što će mu cio svijet? Don Marko je turio ruke u džepove. — Pjevačica T. u dimenzijama je kao Bakačeva kula u Zagrebu, a glasa kao sirena - na parobrodu. — P. M., „sanguo puro“, grbavac (sprjeda i zadu). Lineje plemenite, u koliko nije prirodna sprječila. - Da ne bude kome žao, umjetnik je karikirao i sama sebe. Figura neizmerno duga. Ja i vi, čitače, patuljci smo prema njemu. On je kao zvonik i gleda u svijet preko sedam brda. Dakle nije uzalud na krstu dobio ime Zvone.

Rakamarić je izradio nacrt veličanstvenoga slavoluka. Ornamentika narodna, a boje jugoslavenske trobojnice, Taj luk svršava sa općinskim grbom (poprsje sv. Mihovila, koji izlazi iz gradskih zidova). Slavoluk bi na prvom mjestu služio za doček

našega Vladara. Novi grb, što ga je umjetnik izradio, mogao bi se uzeti kao tip za pečate i manje grbove šibenske općine.

Z. Rakamarić treba da izloži svoje radove u velikim gradovima.

Krsto Stošić.

NA RASTANKU

(lipanj 1923.)

Osam smo ljeta uvijek skupa stali
kroz dane sve: i proljeti i tuge,
nad naše glave pružale se duge,
i sve u jat u tiči cvrkutali.

U bašti našoj već je puno cvata,
dršću nam grudj duboko i jako,
i sve nas zovu plave dalji tako,
i sve nas zavi sjaj sunčanog zlata.

Pred nama još je nekazana priča,
rastvornom strane - SUNCE će da grane.
Već naš je dan u grimizu osvičat

Žarka će kugla s neba već da plane -
nek čuje klik nas sivih - surih tiča:
Idemo u DAN iza noći sane!

BOŽO DULIBIĆ.

bila otvorena još od 10 sati ujutro, pa sve do večeri dobro posjećena. Moralni je i materijalni uspjeh izložbe bio je vrlo dobar: posjetnici su se upoznali sa kat. štampom, a i nabavili ili naručili mnogo knjiga, kao i pretplatili se na razne časopise i novine.

Udruženje trgovaca i porez na ratni dobitak. Mjesno Udruženje trgovaca i obrtnika jučer je održalo izvanrednu skupštinu svojih članova, na kojoj se ozbiljno provela riječ o nepravednom i protuzakonitom razrezu novog poreza na ratni dobitak za 1919. i 1920. Kao glavni govornici nastupili su g. Miloš Šupuk i g. Vlade Kulić. Na prijedlog g. Kulića prihvaćene su jednoglasno tri rezolucije. Prvom se najoštrije protestira protiv drakonskog i protuzakonitog retroaktivnog uvođenja i razreza novog poreza, te traži od Ministarstva, da izvidi nečuvani postupak financ. vlasti i oslobode sve privredne krugove od potpunog uništenja. Drugom se ističe potreba, da se što prije izade ususret opravdanim zahtjevima kapetana i mornara, jer je inače silno ugrožena i privreda i prehrana Dalmacije. Trećom se zalaže za što brže dokraćenje izgradnje Ličke željeznice, jer je to naše životno pitanje.

Organizatorno-prosvjetni tečaj za svećenike. Da se svećenici što bolje upute u kat. prosvjetni rad i zainteresuju za sve grane katoličke prosvjetne akcije, Okružje Hrv. Kat. Nar. Saveza u Šibeniku 11. i 12. ov. mj. priređuje dvodnevni prosvjetno-organizatorni tečaj za svećenstvo sje-

verne Dalmacije. Na tečaju će se raspravljati: o vjerskim organizacijama i njihovoj važnosti za katolički pokret, o strukovnom radničkom pokretu, o gospodarskoj, o prosvjetnoj akciji, o mladim junacima, o omladinskim društvima, o prosvjetnim društvima, o orlovskom pokretu, o ženskom kat. pokretu, o unutrašnjem radu društava, o katoličkoj štampi i o dužnosti svećenstva da što aktivnije sudjeluje u katoličkoj akciji. Predavat će ponačajši prosvjetni i gospodarski organizatori iz Dalmacije i Zagreba. Tečaj će se držati u prostorijama Badžane. Predavanja će ujutro počinjati u 8, a popodne u 4 sata. Prigodom tečaja mjesna kat. društva priredit će koju zabavu. Preporuča se svećenstvu, da ne žaleći truda ni žrtava u što većem broju pristupi na ovaj tečaj. Svi oni, koji žele tečaju prisustvovati, neka se odmah jave tajniku sveć. „Uzajamnosti“ vič. don Krsto Stošiću i obavijeste ga, da li žele, da im se pobrine za stan i hranu uz umjerene cijene.

Prosvjetno-organizatorni tečaj za đake. Poslije uspjele ankete, koju je za 18. pr. mj. bio sazvao odbor miesnog Okružja H. K. N. Saveza, da se na njoj svi prijatelji katoličke prosvjete dogovore i izmijene misli o prosvjetnom radu ovoga ljeta, počeo je življi i sistematskiji rad na polju kat. akcije u ovome kraju. Od 20.-29. lipnja t. g. u prostorijama Badžane održan je vrlo uspješni i dobro posjećen prosvjetno-organizatorni tečaj za mjesno kat. đaštvo, koje najozbiljnije shvaća svoju pripremu za život. Kao

uvod u sam tečaj vič. don Ante Radić održao je dva predavanja: Priprava za rad u narodu i Naš ferijalni rad. Na samom tečaju održana su ova predavanja: Temeljne ideje katoličkog pokreta (don Ante Radić); Vjerske organizacije i njihova važnost za kat. pokret (O. Bernardin Polonijo); Đačke organizacije (Dr. Ante Živković, odv. vježb.); Radnička organizacija (prof. dr. Josip Carević); Prosvjetna akcija značaj i važnost njezina (sudac g. Ivo Šimetin), Omladinska društva (don Niko Matulić, tajnik H. K. N. Saveza u Splitu); Gospodarska akcija (direktor g. Augustin Mezarić); Ženski kat. pokret (gđa Ruža Živković, tajnica „Zore“); Zabavni rad u društvima don (Krstu Stošić); Važnost i značenje štampe (dr. Ante Živković). Uz ova održana su još dva vrlo prak-

tična i aktuelna predavanja o orlovstvu i unutrašnjem radu u društvima. Da je ovaj tečaj potpuno uspio i po tome se može najbolje zaključiti, što su daci vrlo živo sudjelovali u debati iz svakoga predavanja tražeći razna razjašnjenja, da se potpuno upoznaju sa raznim pitanjima i granama kat. akcije, kao i svestrane upute u kat. prosvjetni rad.

Prodaja posjeda:

Baštinici pok. Luigia Sisgoreo žele, da prodadu vas svoj posjed, i to u „Danilo Biranj (sitnica)“ u „Zatonu dolačke Srime“ i u „Zlarinske Srime“. Obratiti se Antunu Sisgoreo - Vojnovića br. 3, Split.

Josip Neškudla i drug tvornica crkvenih paramenta i pribora JABLONÉ - Čehoslovačka.

Preporuča se svim svećenicima za nabavu svih u tu struku spadajućih predmeta, kao misne haljine, pluvijali, crkveni i društveni barjaci, kaleži, ciboriji, monstrance, kipovi, križni putevi i t. d., u kojoj god izradi i cijeni.

Misne haljine iz teškog svilenog damaska, križevi izvezeni u svili, svilene i zlatne porte od Din. 1500 unaprijed.

Stara crkvena odijela popravljaju se strukovnjački. Kaleži i ciboriji pozlaćeni u vatri od Din. 300 unaprijed. Za solidnost tvrtke jamče nebrojene zahvalnice i 110 godišnji opstanak tvrtke. Na sve upite odgovara odmah i predlaže uzorke

J. NEŠKUDLA - LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 25.

Novi cijeni za električnu energiju.

Električna Centrala Ant. Šupuk i Sin saopćuje ovim putem svojim cij. pretplatnicima novi cijeni za razdaju električne energije, koji važi od 1. jula t. g. Gosp. pretplatnicima ne će biti posebno uručen po primjerak cijeni, nego tko želi može da takav primjerak dobije kod blagajne Električne Centrale.

Od 1. jula 1923. do daljnje objave, cijeni u kreposti za razdaju električne energije na šibenskoj i skradinskoj mreži je slijedeći:

Rasvjeta (na forfait).

1. Noćna rasvjeta.	
za žarulje sa kovin. niti od 10 normalnih svijeća mjesečno Din.	5—
„ „ „ „ „ 16 „ „ „ „ „	8—
„ „ „ „ „ 25 „ „ „ „ „	12—
„ „ „ „ „ 32 „ „ „ „ „	15—
„ „ „ „ „ 50 „ „ „ „ „	23—
„ „ „ „ „ 100 „ „ „ „ „	30—
„ „ „ „ „ 200 „ „ „ „ „	60—
„ „ „ „ „ 400 „ „ „ „ „	100—
„ „ „ „ „ 600 „ „ „ „ „	150—
„ „ „ „ „ 1000 „ „ „ „ „	200—

2). Danja rasvjeta 20% više nego noćna.

Rasvjeta (na mjerilo).

Za danju i noćnu rasvjetu cijena je od Din. 3:50 za KW-sat.
NB. Mjerilo za rasvjetu mogu dobiti, ako zatraže, svi oni, koji imaju instaliranih najmanje 500 Watta i koji zajamče mjesečni potrošak od 60 sati za svaki instalirani kilowatt. — Najam za mjerila iznaša 10— Din. mjesečno.

Električne sprave (na forfait).

Za večernja gladila do 500 Watta mjesečno Din.	50—
„ dnevna „ „ „ „ „	60—
„ večernje vjetrogone „ 150 „ „ „ „	30—
„ danje „ „ „ „ „	40—
„ električna kuhala za svaki hektowattmjesec „	40—
„ električne peći „ „ „ „ „	50—

NB. Za krojače i glačarice cijene za gladila iznašaju Din. 20— za svaki hektowatt-mjesec.

Električni pogon (na forfait).

Za motor od HP	1	2	5	10	20
Mjesečno Dinara	200—	300—	450—	800—	1500—

Za srednje jakosti cijene razmjernje.

Električna energija za pogon može se jedino upotrebljavati od ishoda do zapada sunca.

Električni pogon (na mjerilo).

Za prvih 100 sati mjes. upor. svakog inst. KW D. 2:50 za svaki KW sat „ preko 100 do 200 sati „ „ „ „ „ 1:50 „ „ „ „ „ 200 sati mjesečne „ „ „ „ „ 1— „ „ „ „ „

NB. Ako je pod istim mjerilom uhvaćena mreža za rasvjetu i ona za pogon plaćati će se za, mješovito potrošeni KW-sat one cijene, koje vrijede za sami pogon.

„NARODNA“ Mlinska i gospodarstvena industrija d. d., Zagreb

proizvada:

brašno svih vrsta i brojeva: pšenično, raženo ječmeno, kukuruzno, posije i stupani ječam.

Afilirani mlinovi: Zagreb, Osijek, Darda, Karlovac i Sirač. Afilijacija: „Suprema“ Prva Hrvatska Tvornica Tjestenina d. d. O s i j e k.

proizvada prvorazrednu tjesteninu: Makarone, fideline, rezance (tajadele), izrezanu tjesteninu (sublotte) i t. d.

preuzima narudžbe za izravnu dobavu iz mlinova i prodaje sa skladišta u Šibeniku.

Glavni zastupnik za sjevernu Dalmaciju

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK.

„HAMBURG - AMERIKA LINIJA“ i „UNITED-AMERICAN LINES INC.“

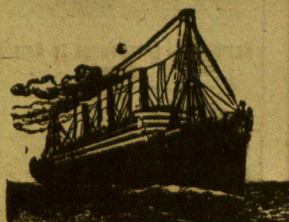
Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:

J. G. Drašković, Zagreb

Otprema putnika u I. II. i III. razredu sa najmodernijim parobrodima.

Izravna pruga

HAMBURG - NEW-YORK
bez prekrcavanja.

„HAMBURG - AMERIKA LINIJA“
Najbolja i najudobnija veza za
JUŽNU AMERIKU.

Glede uputa obratiti se na:

Iseljeničku poslovnicu J. G. DRAŠKOVIĆ - ZAGREB
Cesta „B“ br. 3. (kraj državnog kolodvora)

ili na podružnice: u Beogradu, Balkanska ulica 25; u Ljubljani, Kolodvorska ul. 26; te na podzastupstva: u Bitoju, Gjordje J. Dimitrijević i Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187; u Velikom Bečkereku, Dušan Lj. Mihajlović, Kralja Petra trg 4; u Sušaku, Jovo Gj. Ivošević; u Splitu, Ante Buić, Dioklecijanova obala 13; u Gružu, Ivo Lovričević

PUTNIKE PRATI NA PUTOVANJU OD ZAGREBA DRUŠTVENI NAMJEŠTENIK.

AMERIKANSKI i ENGLISKI

Singer šivaći strojevi

**SINGER
ŠIVAĆI
STROJEVI**

Singer igala i doknadnih dijelova
Singer ulja konca, svile i t. d.

Vlastita mehanička radiona
Prodaja na otplatu
Singer šivaći strojevi Bourne & Co.
New-York 24-52
Centrala za S. H. S.
ZAGREB, Marulićeva ulica broj 5.

Podružnice: Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar i Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Maribor, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skopje, Veles, Bitolj, Kragujevac, Zaječar i Štip. - Zastupstva u svim većim mjestima.

Budimo novovjekni apostoli - širitelji katoličke štampe!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada Glavna ulica 108. **Podružnica Šibenik** Brz. naslov *Gospobanka*. Telefon br. 16 - Noćni 67

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Đakovo,
Maribor,
Sarajevo,
Sombor,
Split.

Ispostava: Bled.

Afilijacije:
Sveopća zanatlijska banka d. d. u Zagrebu i njena podružnica u Karlovcu te Gospodarska banka d. d. u Novom Sadu.

Dionička glavica i pričuva preko K. 60.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne transakcije.

Hamburg-Južnoameričko-parobrodarsko društvo.

Najveći, najbrži i najljepši parobrodi za prevoz putnika sa sjajnim uređajem I. II. i III. razreda

odlaze:

22. aprila	TUCUMAN.
5. maja	VILLAGARCIA.
17. "	CAP NORTE.
25. "	SANTA THERESA.
29. "	ESPAÑA.
15. juna	CAP POLONIO.
19. "	LA CORUNA.
23. "	MADEIRA.
5. jula	VIGO.
12. "	ANTONIO DELFINO.

iz HAMBURGA
za Argentinu, Braziliju i Uruguay.
Sve obavesti daje dragovoljno i besplatno.
Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:
ZAGREB, Petrinjska ulica br. 73.

POKUČSTVO

solidno i ukusne izradbe može se dobiti uz veoma niske cijene samo kod dobro poznate trgovine

RIKARD DELFIN ŠIBENIK (Obala).
sa stolarskom-tapetarskom radionom. - - -

PAPIRNICA GRGO RADIĆ ŠIBENIK (Glavna ulica).

Bogati izbor svih vrsti umjetničkih dopisnica.
Prodaja školskih potrepština, raznog papira te sve vrsti kancelarijskog pribora.
Skladište knjiga za osnovne škole.
Igračke za djecu.
Posluga brza i solidna.
Cijene umjerene!

DROGERIJA VINKO VUČIĆ - ŠIBENIK

Skladište kemikalija proizvoda, laka boja, gumenih predmeta i o.

OPTIKA.
Naočala -- Cvikera.
završuje svaku izradbu po ukul. Iliječničkom propisu
Primaju se popravci.

Jesam li podmorio pretplatu?

RATAR D. D.

Veletrgovina gospodarskim potrepštinama i proizvodima
Z a g r e b

PODRUŽNICA: SUŠAK
Tvornička ulica broj 15.
Telefon 14-59 Interurban 15.
Brzopisni naslov: „RATAR-SUŠAK“
(Osnovano po: Hrv.-slav. Gospodarskom društvu k. s. z. Zagreb)
dobavlja sa svojih skladišta na Sušaku, Rijeci i Bakru najpovoljnije:
Modru galicu, Sumpor
umjetna gnojiva, gospodarske strojeve i potrepštine, siemenje, žitarice, brašno, kolonijalnu robu, stočnu hranu itd.

CUNARD LINE

Najbrži parobrodi svijeta. Izravni putnički tovarni i expres saobraćaj od **Hamburga i Cherbourga za Ameriku i Kanadu**

4 dimjaka, 5 1/2 dana. Vlastite kabine za putnike III. razreda. Putnike prate iskusni činovnici do luke ukrcanja, te im putem pruže u svakom pogledu dragovoljno svaku pomoć. Uputstva daje: Cunard Line.
Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:
Jugoslavenska banka d. d. Zagreb
B-cesta 33. kao i naša Agencija zastupnik Josip Jadronja - Šibenik
Brzopisni naslov: „Cunard Line“ Šibenik.

Najuspješnije se oglašuje u „Narodnoj Straži“!

Parobrod "LEVIATHAN"

59986 Br. Reg. toni
Najmoderniji, najveći i najjaksiriozniji oceanski parobrod. Najveći naponi znanosti, snage kapitala i pronalaznog duha utjelovljeni su u ovom čudesnom parobrodu. — Neprisrodobiva udobnost u svim razredima.

„Prva vožnja u New York na 17. jula 1923, zatim 7. augusta, 28. augusta 18. septembra, 8. oktobra, 29. oktobra itd. svaki treći tjedan utorkom iz Southamptona — Cherbourg. — Sve pobliže kroz dote naznačene adrese. —“

BREMEN — NEW YORK

izravna veza sa sjajnim američkim vladinim parobrodima. — Ne nadkrijlivi na udobnosti, čistoci i izvrsnoj opskrbi. — Brzi i sigurni brodovi.

„George Washington“ „President Fillmore“ „President Harding“
„President Roosevelt“ „America“ „President Arthur“
Zahjeva je pobliže upute i plovidbenu listinu broj 234.
Zgodna prilika za otpremu robe

UNITED STATES LINES

Generalno zastupstvo za Jugoslaviju:
Beograd, Palata Beogradske Zadruga.